

Themanummer jongdementie

Editoriaal

Luc Van de Ven

Begin mei. Je voelt de lentekriebels, het volle leven. Tegenover mij zitten Joris en zijn vrouw, beiden 55 jaar. Naar aanleiding van oplopende meningsverschillen werden zij door hun huisarts verwezen voor partnerrelatietherapie. De vrouw valt met de deur in huis: "Sinds hij in ziekteverlof is, valt er met hem geen land meer te bezeilen." Waarop Joris rustig, maar kordaat repliceert: "Het gaat me vooral om kwaliteit van leven. Ik heb eindelijk ingezien dat een mens moet genieten. Dat is een keuze." En dan de vrouw weer: "Meneer, hij is helemaal veranderd." En dat laatste blijkt waar te zijn. Joris is leraar Engels en staat bekend als plichtsbewust, hardwerkend, beleefd en deftig. Daar merk je het laatste half jaar niet veel meer van: de schooldirecteur ziet een toenemende slordigheid, een afnemend plichtsbewustzijn en vooral enkele weinig empathische opmerkingen tegenover collega's; zijn vrouw ergert zich grenzeloos aan de grote sommen geld die hij uitgeeft aan niet noodzakelijke, ja zelfs totaal overbodige uitgaven; en het wordt vlakaf gênant wanneer Joris 'en plein public' wat spottende opmerkingen maakt tegenover de plaatselijke burgemeester. "Hij wordt zo brutaal en tezelfdertijd zo week, zo'n klein hartje." Ik richt me tot Joris: "Week? Hoezo?" Joris antwoordt met gebroken stem: "Als ik sommige liederen hoor... zoals Gigi l'amoroso..." Hij kan de zin niet afmaken, begint te snikken, de tranen lopen over de wangen.

Ik verwijz Joris door voor een neuropsychologisch onderzoek en beeldvorming. De resultaten wijzen in dezelfde richting: beginnend neurodegeneratief lijden wellicht op basis van een fronto-temporale degeneratie. Maar Joris zelf lijkt niet zo te lijden, je ziet veeleer onverschilligheid, wat gezapige futloosheid. Voor de vrouw is dit alles uiterst pijnlijk: "Meneer, ik herken hem niet meer, ik ben mijn man kwijt." De jongste dochter volgt de masteropleiding chemie. De examenperiode komt snel dichterbij; zich concentreren wordt een helse uitdaging.

Een goede zorg en een deskundige begeleiding van ouderen met dementie is een van de belangrijkste taken

in de ouderenzorg. In de loop van de laatste decennia is binnen dit domein de aandacht voor dementie op jongere leeftijd (jonger dan 65 jaar) toegenomen. Het gaat dan om patiënten die vaak nog aan het werk zijn en daar hun verantwoordelijkheden hebben. En naast de problemen die de betrokkene ondervindt, is er het lijden van diens naaste omgeving. Zo is er de partner die in vele gevallen verwachtingen koestert om samen te genieten van de zich aandienende pensionering. En de kinderen zijn op een leeftijd waarop je zulke problemen bij een van de ouders niet verwacht; ze hebben overigens hun handen vol met het studeren, het uitbouwen van een carrière en/of het stichten van een gezin. In dit themanummer willen we dieper ingaan op de diverse uitdagingen betreffende de diagnostiek, begeleiding, behandeling en zorg voor personen met jongdementie en hun naaste omgeving.

Het eerste hoofdartikel, met als titel 'Jongdementie door de doktersbril', is van **Mathieu Vandenbulcke**, een autoriteit op het gebied van dementie op jongere leeftijd. Vertrekkende vanuit de definitie van het begrip wordt er aandacht besteed aan de verschillende aandoeeningen die jongdementie kunnen veroorzaken en de stappen die bij een deskundige diagnose moeten worden gezet. Daarnaast komen de uitdagingen en aandachtspunten voor de behandeling en de begeleiding aan bod.

In hun tekst over 'Zorgcirkels Jongdementie' belichten **Kristel Denruyter** en **Bert Lambeir** een geïntegreerd zorgmodel, waarbij de nadruk ligt op het samenbrengen van alle betrokkenen. Er wordt gestreefd naar een participatie van mensen met jongdementie, hun mantelzorgers en de professionele zorgverstrekkers.

.....

Luc Van de Ven, hoofdredacteur van *Senior*, is klinisch ouderenpsycholoog, verbonden aan de Dienst Ouderenpsychiatrie van het Universitair Psychiatrisch Centrum van de KU Leuven.

In een derde hoofdartikel behandelen **Hilde Delameillieure** en collega's de beeldvorming en de omgang met personen met jongdementie. Ze formuleren aandachtspunten en valkuilen bij de begeleiding van deze personen. Daarnaast komt de geheugenrevalidatie aan bod.

Hilde Goris en collega's bespreken in hun bijdrage onder de titel 'De Zonnebloem, een leefgroep voor jonge personen met dementie' de dagelijkse werking van een afdeling binnen een woonzorgcentrum, waarbij de kansen en mogelijkheden van zo'n unit, maar eveneens de uitdagingen worden belicht.

De rubriek 'Fa kruis, de kritische noot' bevat twee ingezonden stukken. In een eerste bijdrage beschrijft **Hilde Lahaye**, verbonden aan de hogeschool Odisee, gesprekken met bewoners van een woonzorgcentrum met een eerder doorgemaakte depressie. **Geert Messiaen** van zijn kant houdt een pleidooi voor een hertekening van de ouderenzorg en dit in de lijn van het initiatief van de Vlaamse Ouderenraad die senioren zélf een stem wil geven in deze aangelegenheid.

De boekbespreking is van de hand van **Lies Van Assche**. Zij bespreekt het boek 'Chaos in de bovenkamer' van **Rianne van Dorp** en **Winnie te Kloese**. Dit werk is bedoeld voor kinderen tussen negen en twaalf jaar oud en heeft als doel aan die leeftijdsgroep te verduidelijken wat dementie is en hoe je kan omgaan met personen die aan deze aandoening lijden.

In 'De stand der wetenschap' verdiept **Jan Van den Stock** zich in het onderzoek naar sociale cognitie en jongdementie.

In 'Anders gezegd' beschrijft **Sven Lachaise** hoe moeilijkheden met het aanvoelen in sociale contacten een tragikomisch karakter kunnen krijgen.

Ten slotte willen we de aandacht vestigen op het Congres Ouderenpsychiatrie, dat onder de hoofding 'Van kwaad naar erger. Over agressie bij ouderen' plaatsheeft te Leuven op 26 oktober van dit jaar. En op de inspiratiedag 'Iedereen gerontoloog 2.0', die op vrijdag 29 september 2023 in het Kursaal Oostende plaatsvindt.

➤ Inhoud

Themanummer jongdementie <i>Luc Van de Ven</i>	1	Chaos in de bovenkamer <i>Lies Van Assche</i>	33
Jongdementie door de doktersbril <i>Mathieu Vandenbulcke</i>	3	Een kijkje binnen De Zonnebloem, een leefgroep voor jonge personen met dementie	36
Fa kruis, de kritische noot <i>Hilde Lahaye</i> <i>Geert Messiaen</i>	11	<i>Hilde Goris, Yves Minnoye, Karen Nijs & Margaux Thumas</i>	
Zorgcirkels Jongdementie Een coöperatieve innovatie en uitnodiging tot betere geïntegreerde zorg <i>Kristel Denruyter & Bert Lambeir</i>	16	Sociale cognitie en jongdementie <i>Jan Van den Stock</i>	41
		Niet bij de pakken neerzitten <i>Sven Lachaise</i>	44
Beeldvorming en omgang met personen met jongdementie <i>Hilde Delameillieure, Leentje Vanderniepen, Clarice De Cloedt, Karolien Huyghebaert & Kimberley Van Daele</i>	24	Bijeenkomsten	45